

Sisältää m.m.

Hyvässä menossa	8
Kursseja	10
Ensimmäisiä kokemuksia apumateriaalin käytössä	12
Hammasteknikkopäivät 14-17	
Morfologiset muutokset	18
Avustuskassan toiminta- kertomus	24
Merkkivuosia	26

Hammasteknikko

27. vuosikerta 1970 N:o 1

HEDENT BIODENT menetelmä

Uusi käänntekevä työmenetelmä kruunu- ja silta-akryylille.

Tämä hydraulispneumaattinen kuumapolymerisointi on akryylipuolella yhtä suuri edistysaskel kuin oli aikanaan (De-Trey 1949) vaakumpoltto keramiikassa.

HEDENT/BIODENT-menetelmä säästää laboratoriolle paljon aikaa, työtä ja rationalisoi koko K+B-tekniikan.

Akryyli täpätään samalla menetelmällä kuin keramiikassa ts. vapaakäisesti.

Polymerisointi tapahtuu ilman kyvettä HEDENT-kojeessa 7 atü paineella 110° C lämmössä 7 min. Muoto, värit ja fysikaaliset ominaisuudet tulevat esille erittäin edullisesti.

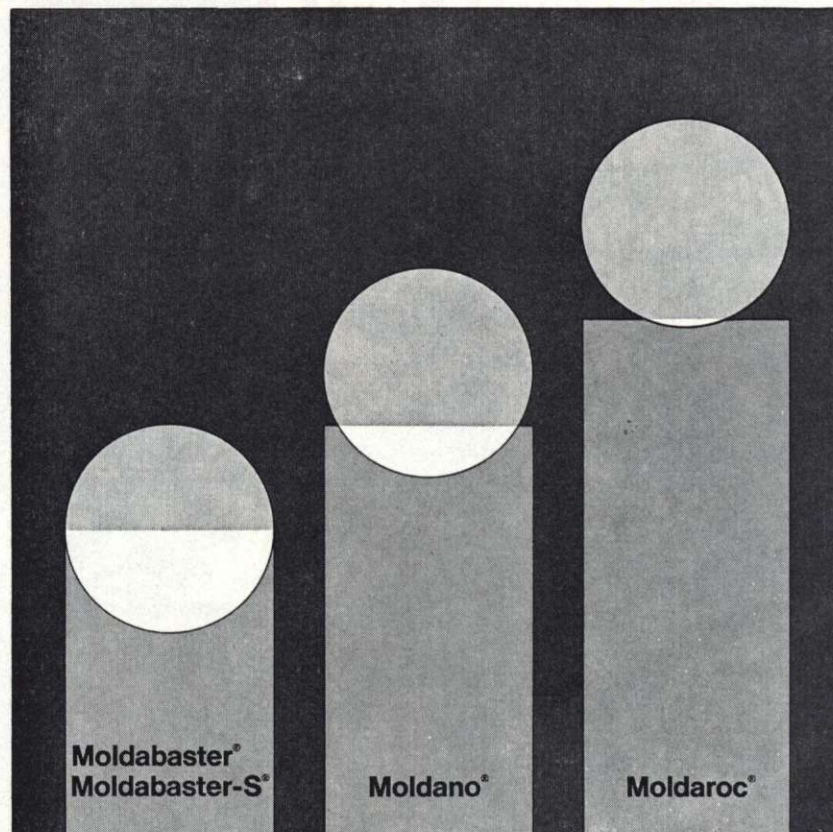
OY DENTALDEPOT AB

Bayer kipsit

Moldabaster

Moldano

Moldaroc

Uutuus

Erikoisalabasterikipsi

erityisesti Moldanoa varten sovellettu
Nopeasti kovettuva muunnelma
Moldabaster S

Sininen kovakipsi

Kolminkertainen kovuus verrattuna alabasterikipsiin
Muodonpitävä, sileä, huokoseton pinta

Keltainen superkovakipsi

Erikoisesti inlay- ja siltatekniikkaan.

Bayer Dental

Maahantuoja
BERNER OY
Et.ranta 4
Helsinki 13

Myynti
Oy Dentaldepot
ja
Hammastväline Oy

On luonnollisen
näköistä purra
VERIDENT POLYCHROME
akryylihampailla

ja ne kestävät

Akryylihampaat

Etuhampaat: Verident Polychrome
Takahampaat: Verident Nic ja Bio-Mechanical

Porsliinihampaat

Etuhampaat: Univac Polychrome
Takahampaat: Criterion, Nuform,
Nic ja Bio-Mechanical
Valmistaja: Universal Dental Company USA

Suomessa: **HAMMAS OY** – Kalevankatu 3 A, Helsinki 10

2 HUOMATTAVAA UUTUUTTA

Jäljennöslusikan
Muotoilutekniikka
YKSINKERTAISTA!

de Trey'n

SPECIAL TRAY MATERIAL

Yksilölliset jäljennöslusikat voi-
daan tehdä nyt 10:ssä minuutissa.
Näiden käyttöä suositellaan eri-
tyisesti tapauksiin, joissa on kor-
kealle kaartuva suulaki, pienihar-
janteinen alaleuka tai osaprotee-
si. Materiaali luo erinomaisen
pohjan kaikentyyppisten jäljen-
nössaineiden käytölle.

Akryyliproteesien
korjausaine, joka
säästää aikaa!

de Trey'n

RAPID REPAIR MATERIAL

... sisältää kaiken,
mitä olette toivonut
itsestäänpolymeri-
soituvalta korjaus-
aineelta.

Amalgamated Dental

LONDON · ENGLAND

Suomessa: **oy DENTALDEPOT AB**

**SAMAT MALLIT
SAMAT VÄRIT
SEKÄ POSLIINI-
ETTÄ AKRYYLI-
HAMPAISSA**

AKRYYLIhampaiden huippulaatu yksilöllisine karakterisointeineen. Monivärietuhammas, joka opalisoi ja fluorisoi luonnon hampaan tavoin. Erittäin vastustuskykyinen liuottimia vastaan ja rakenteeltaan homogeeninen. Nämä ominaisuudet on hampaalla, jonka nimi on

Luxopalit CL
CROSS LINKED SOLVENT RESISTANT

Hinnaltaan edullinen akryyliposkihammas on LUXOCRYL CL Cross Linked — Solvent Resistant

Yksinmyyjä:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 A
Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

WISIL

KOBOLTTI-KROMI-MOLYBDEENI metalliseos
Ehdottoman työskentely- ja käyttövarma

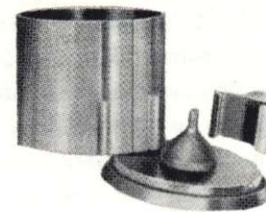
VIDUR

Homogeeninen, joustava kestävä DUBLISOIMISSASSA

WIDERIT

Vesisekoitteinen VALUMASSA. Yksinkertainen työskentely. Kovettuu nopeasti. Kovat, murtumattomat mallit. Valumuotti voidaan kuumentaa ilman metallilieriötä. Valumuotti helppo purkaa. Valujälki sileä ja sopivaisuus ehdottoman tarkka.

**COBALT-
CHROM**

JUOTE Kromi-Koboltti seoksille. Sulaa happi/valokaasu liekillä. Väriinpitävä. Paras tulos omalla juotospastalla.

CASTOFORM

Muovinen valumuotti lieriö, joka on helppo irrottaa massan kovettua. Säästää aikaa ja helpottaa työtä.

FRIED. KRUPP. VIDIA-FABRIK. ESSEN

Yksinmyyjä:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 A
Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

Hammasteknikko

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja Mauno Elomaa
Os. Henrikintie 27 A 1, Helsinki 37
puh. 455 751

Jäsenet: E. O. Vuori ja Kauko Tiainen

Kirjoituksia lainattaessa on
lähde mainittava.

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO — FINLANDS TANDTEKNIKER FÖRBUND r.y.
HELSINKI 10, Arkadiankatu 14 B 30. Puh. 447 123, postisiirto 12690 — Liiton puheenjohtaja
Usko Kari-Koskinen, Saaristonkatu 34 Hämeenlinna, puh. 22 487. Liiton toiminnan-
johtaja Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1 Helsinki 37, puh. 455 751/719 608. Tavatta-
vissa toimistossa maanantaisin klo 18—19. Taloudenhoitaja merkonomi Arto Salminen.

AVUSTUSKASSA Helsinki 37, Henrikintie 27 A 1. Postisiirtotili 16787. Puheenj. Mauno
Elomaa, Henrikintie 27 A 1, puh. 455 751. Siht. E. O. Vuori, Ulvilantie 23 D 46, puh.
451 814. Avustuskassanhoit. I. W a r a l a, Mannerheimint. 19 A 3, puh. 493 535, kot. 493 331

Hyvässä menossa

Runsas neljännes vuosi ollaan jo menty 70-lukua eteenpäin. Aika on todella mennyt supervauhtia, vai tuntuuko se vain siltä? Uusi kymmenvuotisluku on aloittanut uudenlaisen suuntauksen. Kaikkialla puhutaan radikaaleista, uuden suuntauksen kannattajista ja eteenpäin viejistä. Maalisvaalit ovat hetken kysymyksiä tätä luettaessa. Uusi eduskunta näkee sen jälkeen päivänvalon. Monen synnytystuskat ovat ohi, tuotiko se pettymyksen vai toiveiden täyttymisen, se nähdään myöhemmin. Meillekin uusi eduskunta merkitsee vielä jotakin ja sen takia on muistettava heitä, jotka aikanaan taistelivat meidän puolellamme. Kannattakaamme siis heitä ja viivan vetämisellä palkitkaamme heidät, se on velvollisuutemme tälläkin hetkellä.

Uussuuntaus, joka nykyaikana on voimakkaasti mennyt eteenpäin, katkaisee vanhoillisuudelta kaulan. Se tulee esille joka suunnalla ja voisi sanoa kaikissa piireissä, se ei ole meiltäkään jäänyt sivuun. Onko se oikeata suuntausta, sen näyttää tulevaisuus. Kielteisissä tapauksissa syntyy jälleen uusi spontaaninen liike, vaatien parannuksia ja yrittäen jälleen toteuttaa jotain uutta ja parempaa.

Meidän alallamme on vuosi -70 tuonut myöskin uutta, joka osotautui kehittävässä mielessä onnistuneeksi. Se osoitti myöskin luoneen

uudenlaisen pohjan yhteenkuuluvaisuudelle, jota on kehitettävä ja rakennettava tulevaisuutta ajatellen. Me olemme ajatelleet tulevaisuutta liian kevyesti ja ajatellen siten, että ehkäpä joku toinen huolehtisi meistä. Näin on tapahtunutkin, mutta se huolenpito ei ole ollutkaan kovin isällistä. Nyt on omasta takaa herätetty henkiin huolenpiot itseltämme ja omien voimiemme käyttämisestä siinä avuksi ja jos se saadaan voimakkaaksi, kiinteäksi ja jatkuvaksi on kehitys menossa hyvään suuntaan. Enemmän on tuotava itseämme esille. Enemmän on sijoitettava omaa panostamme kaikkien hyväksi ja enemmän on siihen tartuttava. Me voimme työssämme ja siinä ohessa suorittaa tutkimuksia, kehitellä työmenetelmiä ja rakentaa jotain uutta menetelmää. Siitä saatavaa kehittyä hyvinkin hyvä lopputulos, jopa niin hyvä, että se on paikallaan esittää julkisuudessa ja tämänkin lehden palstat ovat silloin käytettävissä. Meiltä puuttuu juuri tuon tapainen esiintyminen. Onko se vain saamattomuutta vai arkuutta, joka tapauksessa se on voitettavissa ja se täytyy voittaa. Kynttilä pois vakan alata ja antakaamme sen palaa kirkeasti ja kaikkien hyödyksi.

»Hammasteknikkopäivät» olivat yhtenä osoituksena siitä, että meillä on halua kehittää itseämme alallamme. Jos me siihen todella pyrimme, meillä on silloin edessä laajat kehittymismahdollisuudet. Jatkokurssi-toimikunta on jo aloittanut asioiden eteenpäin viemisen ja suunnittelun. Toteutuminen riippuu meistä itsestämme ja edellyttää ehdotonta mukanaan tuloa. Lähetetyt kyselykortit toivat esille halutuimmat aiheet ja näitten perusteella valmistellaan tulevia aiheita. Palauttamatta oli jäänyt kortteja, ne voi vieläkin palauttaa, jolloin saamme täydellisen kuvan koulutustarpeesta sitä suunniteltaessa. On hyviä toiveita, että syksyllä voimme jatkaa aloitettua suuntaa ja silloin on jokaisen mukana olo tarpeen itsekullekin, että myöskin järjestäjille.

Jatkokurkseista ja pätevyyskokeista on ilmoitukset tässä lehdessä. Tässä on syytä mainita, että pätevyyskokeiden pitäminen alkaa harventua, koska niihin tulevien oppilaiden määrä pienenee jatkuvasti ja niin ollen vuosittaiset pitämiset alkavat olla aiheettomia. Tämän johdosta niiden, jotka kaavailevat pätevyyskokeisiin tuleamista, olisi otettava ratkaiseva askel ja saapua niihin.

Jäsenille lähetetyssä kiertokirjeessä oli huomioimisen arvoisia asioita ja jotka tuntevat niistä kiinnostuvan, on silloin aihetta toimia sen mukaisesti.

ERIKOISHAMMASTEKNIKKOKURSSIT

Hammasteknikon toimien harjoittamisesta annetussa laissa edellytetyt jatko- ja erikoiskurssit järjestetään laillistetuille hammasteknikoille. Jatkokurssille ovat oikeutettuja hakemaan oppisopimusteitse valmistuneet hammasteknikot, jotka ovat vähintään 10 vuotta harjoittaneet hammasteknikon ammattia ja erikoiskurssille hammasteknikkokoulusta valmistuneet hammasteknikot, jotka ovat toimineet 5 vuotta hammasteknikkoina. Kurssille otetaan hakemusten perusteella yhteensä 20 oppilasta. Kurssit kestävät 100 työpäivää ja alkavat elokuussa 1970 mikäli Ammattikasvatushallitus niin päättää ja päättyy joulukuun puolessa välissä, lauantait ollessa vapaat.

Hakemukseen tulee liittää virkatodistus, oikeiksi todistetut jäljennökset keskikoulutodistuksesta (hammasteknikkokoulusta valmistuneiden koulun päästötodistuksesta) ja laillistamispäätöksestä sekä nykyinen tarkka osoite. Niiden kurssillepyrkijäin, jotka eivät ole suorittaneet keskikoulukurssia, on oppikoulun vastaavan aineen opettajan, jolla on valtion oppikoulun nuoremman lehtorin pätevyys, antamalla todistuksella (oikeaksi todistettu jäljennös) osoitettava omaavansa riittävät tiedot keskikoulun kurssivaatimuksiin kuuluvissa seuraavissa aiheissa: fysiikka, kemia ja terveysoppi. Hakemuspapereita ei palauteta.

Niiden hakijoiden, jotka ovat aikaisemmin toimittaneet jatkokurssitoimikunnalle edellä mainitut hakemuspaperit, tulee 31. 3. 1970 mennessä kirjallisesti vahvistaa pyrkivänsä alkavalle kurssille.

Erikoishammasteknikkojen jatkokurssitoimikunnalle osoitetut hakemukset on lähetettävä osoitteella: Erikoishammasteknikkokoulu, Nokiantie 2—4, Helsinki 51, maaliskuun 31 päivään 1970 mennessä.

Helsingissä, maaliskuun 12 päivänä 1970

ERIKOISHAMMASTEKNIKKOJEN JATKOKURSSITOIMIKUNTA

Hammasteknikko-oppilaiden pätevyyskokeet

Lääkintöhallitus on määrännyt toimeenpantavaksi pätevyyskokeet hammasteknikko-oppilaille heinäkuun 27. ja elokuun 1 päivien aikana 1970 Helsingissä.

Näihin kokeisiin haluavien on huhtikuun 30 päivään 1970 mennessä lähetettävä hakemuksensa tutkijalautakunnan sihteerille, os. Hammasteknikko Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1, Hki 37.

Mukaan on liitettävä: virkatodistus tai siviilirekisteriote, oikeaksi todistetut jäljennökset käydyiltä kurssilta, työtodistukset, joista käy ilmi oppiajan pituus, todistus nykyisestä työpaikasta sekä selvitys asevelvollisuuden suoritusajasta.

Huomautamme, että oppiajan täytyy olla vähintään 4 vuotta (48 kk), asevelvollisuus- ja sotaväessäoloaikaa ei oteta huomioon.

Valituksi tulleille ilmoitetaan hyvissä ajoin hyväksymisestä, tarvittavista työvälineistä ja -aineista sekä kokeiden tarkemmasta alkamisajasta ja -paikasta.

Hakijan nimi ja tarkka postiosoite on myöskin esiinnyttävä hakupapereissa.

Helsingissä, maaliskuun 12 päivänä 1970

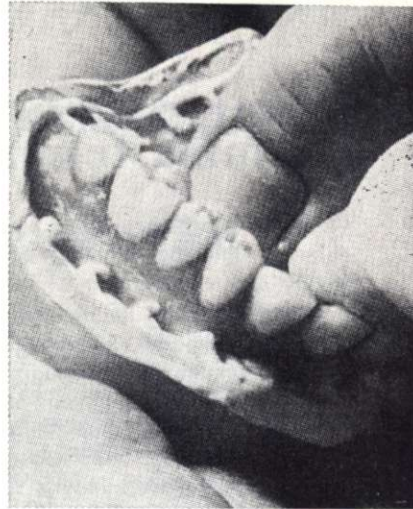
**LÄÄKINTÖHALLITUKSEN ASETTAMA HAMMASTEKNIKKOJEN
PÄTEVYYSTUTKIJALAUTAKUNTA**

Ensimmäisiä kokemuksia uuden monipuolisen apu-materiaalin käytöstä

Jatkoa

*Hammasteknikkimestari
W. Pickströer,
Bochum*

Kun proteesi on asetettu, käyttäen basislevyä, lyhennetään proteesin mallissa näkyviä reunoja sen verran, että funktioreuna tulee kauttaaltaan näkyviin. Reunoihin tehdään »lohenpyrstö»-retentiot ja sivellään mallin funktioura eristysnesteellä. Sen jälkeen täytetään ura Optosil-massalla ja asetetaan proteesi mallille. Samalla tarkastetaan että okklusiopurenta säilyy oikeana. (Kuva 7)

Kuva 7.

Ylipursunut aine freesataan kovettumisen jälkeen pois.

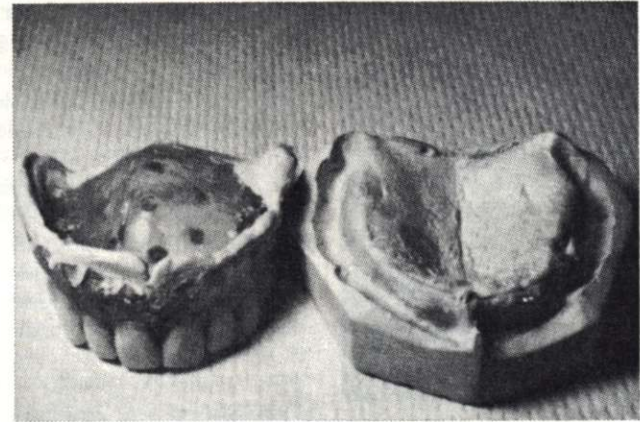

Kuva 6.

Funktioireunan ura ja dorsaaliraja Optosilin täyttämänä.

Edelleen voidaan Optosilia käyttää vastakuvamateriaalina. (Kuvassa 9) Se on kipsiin verrattuna monessa suhteessa edullisempää ja kätevämpää ja voidaan koko työvaihe tehdä siirtymättä istumapaikaltaan.

Jos halutaan valmistaa proteesi, jonka kitalakiosa on kirkkaasta akryylistä, menetellään seuraavasti: Sen jälkeen kun kyvetti on avattu ja huuhdottu kiehuvalle vedelle, sekoitetaan tarvittava määrä Optosil-taikinaa, jonka jälkeen kyvetti puristetaan hitaasti kiinni. Aineen kovettumisen jälkeen avataan kyvetti, irroitetaan Optosil osa sekä leikataan sen kokoiseksi kuin on tarkoitus tehdä läpinäkyvästä, kirkkaasta akryylistä.

Kuva 8.

Sovituskuntoinen proteesi Optosil-funktioireunoineen.

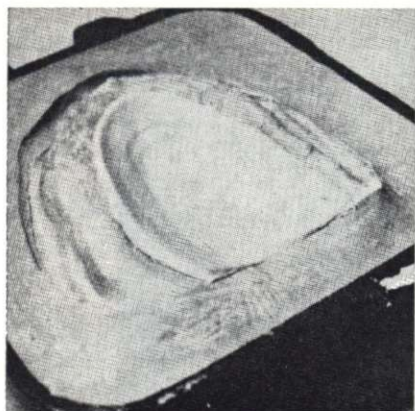

Kuva 9.

Vastakuva Optosilista.

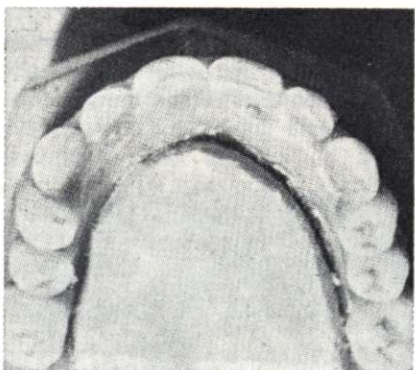
Nyt siirretään Optosil-»folio» jälleen takaisin kyvettiin oikealle paikalleen ja täpätään muu osa rosavärisestä akryylistä. Kun kyvetti on aikansa ollut koepuristuksessa, se avataan jälleen, Optosil-folio poistetaan ja sen tilalle puristetaan kirkasta akryyliä. Näin saadaan siisti, säännöllinen yhtymäkohta kirkkaan ja tavallisen akryylin välille.

Optosil soveltuu myös erittäin hyvin käytettäväksi »leimasimena» silloin, kun halutaan varustaa proteesi yksilöllisellä jugae-profioloinnilla. Ennen proteesin vahausta mallille levitetään Optosil-taikinaa kerroksena mallissa olevalle kitasaumaan ja jugae-alueelle. Kovetettuaan käytämme näin saatua »leimasinta» hyväksi painamalla sillä proteesin kitalakialueelle, lämmitettyyn vahaan täysin yksilöllinen, oikeita olosuhteita vastaava profiilikuvointi. (Kuva 11) »Leimasin» vahataan kiinni pro-

Kuva 10.

Valmiiksi leikattu Optosil-folio kirkasta akryyliä varten.

Kuva 11.

Paikalleen vahattu profiili-»leimasin».

teesiin jonka jälkeen työ on valmis kyvettiin laitettavaksi.

Kokemuksemme mukaan Optosil on materiaali, jonka avulla laboratoriossa päästään hyviin tuloksiin huomattavasti aikaa ja vaivaa säästäten, nostaen laboratorion kilpailukykyä työn laatuunkin nähden.

Käännös: *Das Dental Labor* No 5/1966.

Onnistuneet Hammas- teknikkopäivät

Suomen Hammasteknikkojen Liiton vuosikokouksen yhteydessä pidettiin maamme ensimmäiset »Hammas-
teknikkopäivät» Helsingissä. Ennakoarvailujen mukaan rohkenimme odottaa päiville saapuvaksi ehkä kuutisenkymmentä osanottajaa. Se määrä ylitettiin roimasti, koska osanottajamääräksi tuli kaikkiaan 202 ja ilmoittautuneita 216, joten häviävän pieni määrä jäi jostakin syystä pois. Tämä osoitti sen, että Jatkokurssitoimikunnan työ ei ollut mennyt hukkaan, vaan kantoi kauniin sadon.

Jatkokurssit pidettiin kaksi päiväisinä. Ensimmäinen luento, jonka piti professori Kalervo Koivumaa, käsiteli rainakuvien tehostettuna aiheita »Proteesien, kruunujen ja siltojen aiheuttamista häirtävaikutuksista suussa». Tämä osoitti, että osaproteesit, rankaproteesit, kruunut ja sillat voivat määrätyn tavan mukaan laitettuna aiheuttaa suun kudoksessa muutoksia ja siten aiheuttaa vahinkoa omille hampaille ja kudoksille. Esitelmä osoitti, millä tavalla voidaan välttää ja suojata limakalvoa kohtaan tulevalta painorasitukselta, rakentamalla proteesi ienrasitteelta vapaaksi.

Toisen luennon ja niinkään rainakuvien tehostettuna piti hammaslääkäri Erkki Puro ja aiheena oli: »Hampaiden asettelusta kokoproteesitapauksissa». Tämä esitelmä oli erittäin mielenkiintoista kuultavaa, koska siinä tuotiin esille uuden tyyppistä metodia hylkäämällä tavallaan vanhentuneet säännökset kokopurennan asettelussa. Tämä tuntuikin

luonnolliselta, koska siten pyritään säilyttämään suun luonnollinen asento ja muoto purentaan nähden. Hyllätään vanhentunut hampaiden asettelusysteemi, joka edellyttää hampaiden asettamista kristalle sekä purentaa ideaalisesti asetettuna siitä huolimatta, vaikka kysymyksessä saattaisikin olla kristasuhteiden mukaan avopurenta eli postneutraalinen. Tämä asettelutyylillä onkin hyvin yleinen. Noudattamalla asettelussa tapaa asettaa hampaat kristan etureunaan, säilyttää se paremmin suun oikean muodon. Tämä koski siis etuhammasasettelua. Takahammasalueella esitettiin aloitettavaksi alaleuka diatoorisista ja ne asetettuna kristalle ja sen jälkeen yläpuoli. Kuulijalle kiintyi erikoisesti huomio ristipurenta tapauksiin, jos diatooriset asetetaan normaalisti, joka edellyttää ylädiatoori siten asettamista näin ollen kristan ulkopuolelle. Mitenkä on silloin tila posken puoleisella osalla, eikö ole olemassa se vaara, että poskilihakset jäävät hampaiden väliin ja hakkautuvat rikki purressa? Näkisin, että sellainen vaara on olemassa ja hampaiden käyttö siten kyseenalaista. Ehkäpä näistä asioista saadaan kuulla lisää myöhemmin. On hyvä, että myöskin meillä etsitään tavallaan kuin oma metodi ja sitä kehitetään eteenpäin ja parannellaan.

Sunnuntaina jatkettiin luentojen sarjaa ja vuorossa oli kollega Anders Blomin kuvien valaistu esitelmä aiheesta: »Nykyaikaisista leuanmurtumasiidoksista». Tässä esitelmässä tuotiin esille onnettomuustapauksissa sattuneista leukataturmista, niiden hoidosta ja niissä käytettävistä leukasidoksista. Vaikka hoitomenetelmät eivät olleetkaan uusia, samaa syste-

miä on jo käytetty kymmeniä vuosia, on tämä silti asiaan perehtymisen arvoinen, koska leukataturmat ovat lisääntyneet tuntuvasti. Tulevaisuutta ajatellen on kirurgisiin sairaaloihin suunnitteilla erikoisia leukataturmaosastoja, joissa tällaisia tapauksia hoidetaan. Kun näin tapahtuu on silloin hammasteknikkojenkin aiheellista olla selvillä leukataturmissa käytetyistä hoitomenetelmistä, sidoksista ym.

Sunnuntain toisen esitelmän piti kollega Lars Nordberg ja aiheena oli »Yleisimpien attachmenttien asentamisesta ja juottamisesta». Tässä esitelmässä oli myöskin apuna rainakuvat ja ne olivatkin hyvään tarpeeseen, koska muuten ei saisi kunnollista kuvaa asiasta ellei olisi samalla työn demonstrointia. Nykyaikana on yhä enenevässä määrin ryhdytty käyttämään attachmenttejä ja sitä osoittaa sekin, että markkinoille on ilmestynyt uusia malleja runsaasti. Tämähän ei edellytä sitä, että näitä kaikkia pitäisi kokeilla ja käyttää. Parempihan on perehtyä varmoihin ja yleisimmin käytössä olleisiin, joista on käytännön kokemusta niiden käytävyydestä käytössä. Attachmenttien asentaminen ja juottaminen on aihe, joka vaatii myöskin käytännön harjoittelua. Teoria ja käytännön harjoittelu samanaikaisesti on muoto, joka parhaiten antaa toivotun tuloksen.

Luentopäivät päättyivät. Yhteenvetona tulos osoitti, että tämä yritys ei mennyt hukkaan. Hammasteknikkopäivät osoittivat, että tämän laatuista toimintaa tarvitaan ja siihen ollaan kiinnostuneita. Tämän laatuista toimintaa on edelleenkin syytä jatkaa.

Mauno Elomaa

Avajaispuhe

jonka erikoishammasteknikko Pertti Alho piti hammasteknikkopäivien avajaisilaisuudessa:

Käsityöammatin harjoittajina me hammasteknikot tiedämme kuinka välttämätöntä on, voidaksemme suorittaa jonkin meille uskotun tehtävän hyvin ja huolella, että sitä varten voidaan varata runsaasti aikaa. Usein käy kuitenkin niin, että jos meille annetaan vapaat kädet tämän tehtävän suorittamiseksi, niin työn aloittaminen jatkuvasti siirtyy.

Näin on käynyt hammasteknikkojen jatkokoulutusasiain kanssa. Sitä on siirretty vuodesta toiseen, ei ole ollut määrääaikaa. Toisaalta ei ole ollut myöskään varmuutta siitä kenelle, tai mille järjestölle tehtävä kuuluu.

Hammasteknikkojen jatkokoulutustoimikunta aloitti toimintansa 1961 saattaakseen päätökseen useita vuosia kestäneen hammastekniikan käsikirjan suomentamisen. Toimikunnan työ perustui vapaaehtoisuuteen, sen kokoonpanoa täydennettiin siten, että alamme jokaista järjestöä edusti kaksi jäsentä. Handbok suomenkielisenä ilmestyi vuotta myöhemmin, vaatimattomasti monisteena, kieli-asultaan viimeistelemättömänä, mutta käyttökelpoisena, koko vaativan alamme käsittävänä teoksena. Varjopuolena oli alkuperäisteoksen aikainen ilmestymisvuosi 1948 ja on ymmärrettävää ettei silloin oltu selvillä asioista, jotka ovat tänään ammatissamme yleisiä.

Olemme lehdistä ja tiedotusvälineistä voineet todeta, kuinka kehittyneitä monen ammattikunnan jatkokoulutus on. Tiedämme myös meitä lähellä olevan hammaslääkärikunnan jatko-opintotoiminnan tehokkuuden joka koskettaa meidän jokapäiväistä työtämmekin ja asettaa meidät uusien tehtävien eteen. Kojeitten ja menetelmien kehittyminen varsinaisessa tekniikassa, lisäävät myös tiedon tarveitamme, joten emme todella ole aikaamme edellä järjestäessämme nämä hammasteknikkopäivät. Verrattain suppealla ohjelmalla, neljällä esitelmällä, toivomme saatavan otetuksi se välttämätön ensiaskel.

Ammattitaito on suhteellinen käsite ja nimitys ammattimieheksi ei saisi antaa liiallista varmuutta osaamisesta. Vaikkakin nykyisin valmistuvalla hammasteknikolla on parempi teoreettinen koulutus ja ohjatumpi käytännön taito verrattuna aikaisempaan polveen, ovat vaatimukset myös kasvaneet samassa suhteessa. Perustellusti voidaankin olettaa suurimman osan nykyisin käytössä olevasta tekniikasta olevan auttamattomasti vanhentunutta kymmenen vuoden kulluttua. Tässä valossa tarkasteltuna selviää, kuinka tärkeätä on seurata alallamme tapahtuvaa kehityksen nousuvettä, joka tullessaan panee meidät uusien, edullisempien työtapojen ja kojeitten käyttäjiksi.

Itsensä kouluminen ymmärtämään entistä paremmin ammattiimme liittyviä asioita, vaatii meiltä vapaa-aikamme osittaista uhraamista. Kiireinen työemme, usein toistuvat ylityöt kausiluonteisena tunnetussa hammasteknikon ammatissa, saattavat viedä halun vielä vapaa-aikanakin tapahtu-

vasta ammattiasiaihin pohdiskelusta. Myöntäkäämme kuitenkin, että on aikoja, jolloin on mahdollista paneutua positiivisessa mielentilassa leipätyön salaisuuksia ratkomaan, varsinkin, jos ja kun, siitä loppujen lopuksi saattaa olla taloudellistakin hyötyä. On mahdollista, että perehdyttyämme johonkin uuteen menetelmään lähemmin, voi jonkun työn tai työvaiheen teko nopeutua ja koulutukseen uhraamamme vapaa-aika korvautuu monin verroin.

Toivon, että kokoontuessamme tänään ja huomenna kuuntelemaan ensimmäisten hammasteknikkopäivien esitelmää, saamme runsaasti uusia virikkeitä, uutta työniloa ja että voimme keskinäisissä keskusteluissamme oppia jokainen toisiltamme.

Lausun tässä yhteydessä parhaimmat kiitoksemme professori Kalervo K. Koivumaaalle, hänen osuudestaan hammasteknikkojen koulutukseen ja hänen esitelmästään hammasteknikkopäivillä.

Kiitän myös tri Erkki Puroa, jonka mielenkiintoisista havainnoista tulemme kaikki osallisiksi tänään.

Samoin kiitoksemme hammasteknikkomestareille Anders Blomille ja Lasse Nordbergille heidän tulevista esitelmistään ja uhrautuvasta työstään jatkokoulutuksemme hyväksi.

Tavoitteenamme on luoda pysyvä jatkokoulutustoiminta alallamme. Uskon aloitteemme saavan tarvittavan kannatuksen ja kauan toivottuna ollut alan kehittymistä seuraava informointi vakiintuu.

Lausun teidät sydämellisesti tervetulleiksi ensimmäisille hammasteknikkopäiville.

Hammasteknikkopäivien johdosta lähetettiin seuraavanlainen seloste lehdistölle, että jokaisella on mahdollisuus lukea se.

Hammasteknikkopäivät 1970

Suomalaisella Kauppakorkeakoululla oli lauantaina ja sunnuntaina kokoontunut yli 200 hammasteknikkoa kautta maan kuuntelemaan ensimmäisten hammasteknikkopäivien esitelmää.

Viime vuosikymmenen aikana on alan koulutustasossa tapahtunut merkittäviä parannuksia. Aikaisemman oppisopimuslinjan sijalle perustettu Hammasteknikkokoulu on osoittanut tarpeellisuutensa ammatillisen perusteiden luoja. Erikoishammasteknikkokoulu on kouluttanut tähän mennessä 140 tekniikkaa, erikoistutuksen heidät kokoprotetiikkaan. Alan tuntemukseen perustuvan hammasteknikkomestarin tutkinnon on hyväksyttävästi suorittanut yli 20 tekniikkaa.

Varsinainen jatkokoulutus on, muutamaa kurssia ja esitelmätilaisuutta lukuunottamatta, ollut laimeata. Alalla tapahtuva nopea kojeitten, menetelmien ja aineitten sekä myös vaatimusten kehittyminen pakottavat hammasteknikot entistä keskitemmin syventymään ammattitaitonsa täydentämiseen.

Tervehdyssanoissaan lausui hammasteknikkojen jatkokoulutustoimikunnan puheenjohtaja Pertti Alho ammattitaidon olevan suhteellisen käsitteen, eikä ammattimieheksi nimitäminen saisi antaa liiallista varmuutta taidoistaan. Vaikka Hammasteknikkokoulusta valmistuneella

→

teknikolla on parempi teoreettinen koulutus ja ohjatumpi käytännön taito, verrattuna aikaisemman polven hammastekoihin, ovat vaatimukset kasvaneet samassa suhteessa.

Prof. Kalervo K. Koivumaa esitelmöi aiheesta »Proteesien, siltojen ja kruunujen aiheuttamista haittavaikutuksista suussa», aihe joka on aina otettava huomioon ja kuinka tärkeätä on ottaa oppia aikaisemmin tehdystä virheistä.

Hammaslääkäri Erkki Puron esitelmässä ilmeni uudet näkemykset staattisten sääntöjen soveltamisesta hampaita aseteltaessa kokoproteesitapauksissa.

Leukamurtumat ja näiden yhteydessä syntyvät vauriot kasvojen alueella, esim. auto-onnettomuuksien yhteydessä, ovat lisääntyneet. Englannissa ja Ruotsissa on suurempien sairaaloitten yhteyteen perustettu klinikoita, joitten tehtävänä on antaa kaikki tarpeellinen apu onnettomuuksissa kasvojen ja suun alueella olevien vuorioitten hoitamiseksi. Hammas-tekniikkomestari Anders Blom, jolla oli tilaisuus osallistua tämän alan kurseille Tukholmassa esitelmöi »Nykyaikaisista leuanmurtumasidoksista».

Attachmentit eli tarkkuuskiinnikkeet eivät maassamme ole vielä saavuttaneet niin suurta osaa hammas-tekniillisissä töissä, kuin Amerikassa ja Keski-Euroopassa. Taloudelliset mahdollisuudet elintason mukana, ovat kuitenkin lisänneet jatkuvasti näiden käyttöä. Hammaslääkärit perehdytetään omilla kursseillaan tarkkuuskiinnikkeitten yhteydessä tarvittavaan proteettiseen suunnitteluun, joka huomioi ennakkaikkea potilaan hampaiston ja hänelle tehtävän irroi-

Morfologiset muutokset vanhenevan ihmisen purennassa

Dr. med. Gerhard Tanzer, Dresden

Kun hammaslääkäri joutuu tekemisiin potilaan kanssa, jossa vanhenevien aiheuttamat muutokset ovat havaittavissa, on tilanne toinen kun tekniikan saadessa jäljennökset käsiteltäväkseen. Hammaslääkärihän näkee potilaan edessään, jolloin voi jo suoralta kädeltä tehdä määrättyt johdopäätökset. Tekniikan havainnot ovat sensijaan puhtaasti morfologisia.

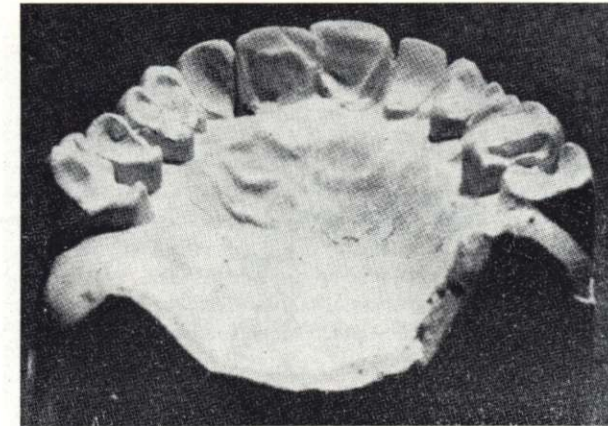
Tekniikan on pystyttävä mallia tarkasteltuaan päättelemään, minkälaisesta tilanteesta kulloinkin on kysymys. Seuraavassa tarkastelemme hampaisa ja ienalueella tapahtuvia anatomisia muutoksia, jotka ovat merkityksellisiä tulevaa teknillistä työtä suunniteltaessa.

Abraasio

Silminnähtävin vanhuuden aiheuttama ilmiö purennassa on hampaiden

tettavan laitteen hammaslääketieteelliset vaatimukset. Hammas-tekniikan osuudesta kiinnikkeitten asennus- ja juottamistekniikasta, sekä näiden toiminnallisista jakoperusteista esitelmöi hammas-tekniikkomestari Lars Nordberg.

Hammas-tekniikkopäivistä on tarkoitus luoda jokavuotinen tapahtuma ja kauan toivottuna ollut, alan kehitystä seuraava informointi pyritään vakiinnuttamaan. Runsa osanottajamäärä julkatoi tyytyväisyytensä järjestetystä jatkokoulutustilaisuudesta ja esitelmien aiheitten valinnasta.

Kuva 1.
Abrasio dentis.

purupintojen kuluminen, mikä tapahtuu fysiologista tietä, t.s. kiille ja dentiini kuluu. (Kuva 1)

Tällaista kulumista tavataan erilaisina ilmenemismuotoina, — alkaen vähäisestä kusprien kulumisesta päätyen koko hampaiden tasaiseen kulumiseen jopa ikenen rajalle saakka. Ainoastaan etuhampaat saattavat eräissä purentatapauksissa säilyttää alkuperäisen muotonsa, jolloin kulumisen kohdistuu voimakkaammin takahampaisiin. (Avopurenta)

Hampaiden asentovirheet pysyvässä hampaistossa saavat niinkään aikaan joidenkin erillishampaiden kusprien luonnottoman voimakkaan, enenaikaisen kulumisen.

Poistettuja omia hampaita tarkastelemalla pystytään päättelemään, minkälaisia puremisliikkeitä potilas tekee. Jos alaleuka on voimakasrakenteinen ja hammaskaari leveä, abraasiota tapahtuu etupäässä kielen suuntaan. Jos taas alaleuka on kapea ja sirorakenteinen, kuluminen on

voimakkainta kitalaen suunnassa. Molemmat purentaolosuhteet ansaitsevat tekniikan huomion silloin, kun kysymyksessä on osaproteesi, erilliset kruunut ja sillat. Puuttuvat hampaat on tällaisissa tapauksissa aina muodoltaan vastattava alkuperäisiä, jotta ne toiminnallisesti vastaisivat tarkoitusta.

Tekniikan tarkka perehtyminen olosuhteisiin ennen hampaiden menetyttä on välttämätöntä, jotta hän voisi palauttaa toimenpiteellä purentaelimen harmoonisen tasapainon.

Kun puhumme purentaelimestä, ymmärrämme sillä kaikkia niitä elimiä, jotka aikaansaavat alaleuan liikumisen yläleukaa vastaan. Hampaisto, kieli, posket, huulet, hermot ym. muodostavat kokonaisuuden. Proteettisen saneerauksen avulla ja korvaamalla menetetyt hampaat pyrimme säilyttämään tämän kokonaisuuden mahdollisimman luonnonmukaisena.

Erikosen suuri muutos kokonais-

toiminnassa tapahtuu silloin kun kysymyksessä on täysin hampaaton suu.

Kun joudutaan abraasion kuluttamaan purentaan liittämään krunuja, ei purupintaa voida muotoilla anatomisesti korkeakuspiseksi. Niistä on tällaisessa tapauksessa ainoastaan haittaa, sillä tällaiset kuspit olisivat sivupurennassa tiellä, johtaen parafunktioihin. Parafunktiolla emme tässä tapauksessa tarkoita varsinaisia puruliikkeitä, vaan tielläolevasta kuspista aiheutuvia pakoliikkeitä, jollaisia vaistomaisesti syntyy »häiritsevässä» kohdassa. Fyysisesti herkillä potilailla tottuminen vaikeutuu suuresti, saattaapa johtaa vakaviin sairaustiloihinkin.

Atrofia ja resorptio

Voimme karkeasti jakaa jäännöshampaiston kahteen ryhmään. Toisessa puuttuvista hampaista aiheutunut aukko rajoittuu vielä jäljelläoleviin takahampaisiin, (kuva 2 a) — toisessa taas alveolijatkeisiin ilman takimmaisista hampaista (kuva 2 b). Lisäksi tapaamme vielä toispuolisesti hampaattoman tapauksen kuten kuvassa 3.

Kaikkein merkittävimpiä ovat kuitenkin morfologiset muutokset hampaattomassa suussa. Tällöin olemme tekemisissä lähinnä kahden ilmiön kanssa, nimittäin atrofian ja resorption.

Atrofiaa syntyy fysiologista tietä siten, että kasvu pysähtyy kudoksissa josta on seurauksena surkastuminen. Puhutaan myös inaktiiviteetti-atrofiasista. Tällöin on kyse lähinnä lihaksista, joiden tonus (lihasjännitys) laskee. Edellisestä johtuen esim. ihoon muodostuu poimuja ja ryppyjä.

Kun nuorella iällä on jouduttu poistamaan hampaita sivuhammasalueella, atrofioiduu alveolijatke vuosien mittaan ellei tilannetta palaute- ta entiselleen proteettisin ratkaisuin.

Toinen ilmiö on resorptio. Se aikaansaa samantapaisia seurauksia kuin atrofiakin, mutta morfologiset muutokset johtuvat tällöin kudoksiin kohdistuvasta rasituksesta. Syynä ovat väärin suunnitellut proteesit, osaproteesit joita ei ole ajoissa pohjattu yms.

Seniili atrofia (vanhoilla potilailla) aikaansaa jo huomattavia vaurioita. Alveolijatkeet ovat täysin olemattomiksi surkastuneet. Leukakulma on venynyt (kuva 4) ja atrofian aiheuttamia muutoksia on selvästi nähtävissä ramuksessa.

Hampaiden poiston jälkeen tapahtuu luukatoa yläleuassa sen ulkopuolella kun taas alaleuassa tilanne on päinvastainen, siis sisäpuolella. Seurauksena on postneutraali kristasuhde.

Kuva 6 esittää katoa alveolijatkeessa ja myöhemmin luussa. Kuvasta käy lisäksi hyvin ilmi kristojen keskinäinen suhde. Tuttu tilanne tekniikolle kun hän tarkastelee työtä artikulattorissa.

Huolimatta edellämainituista muutoksista puremalihasten toiminta pysyy muuttumattomana.

»HAMMASTEKNIKKO» -lehden seuraava numero ilmestyy kesäkuun puolessa välissä. Tähän numeroon aiottu aineisto pitää olla toimituksessa toukokuun 20 p:ään mennessä.

Toimitus

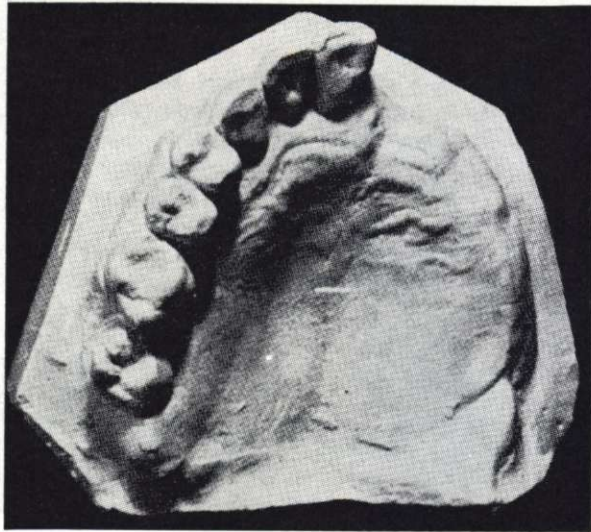

a) aukko, jota hampaat rajoittavat,

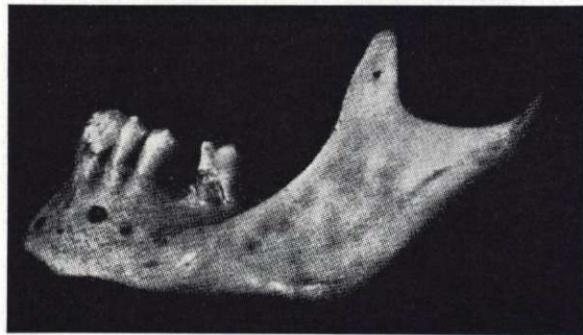

b) alveolijatkeet ilman pätehampaita.

Kuva 2.
Osittainen hampaattomuus.

Kuva 3.
Unilateraalinen, eli toispuolinen tapaus.

Kuva 4.
Venynyt leukakulma sentiilin atrofian seurauksena.

Kuva 5.
Incisura semilunaris on täysin muuttunut korkean iän ja hampaattomuuden seurauksena.

Jäännöspurennan toimintakyky

Luonnollinen hammashan on muodostunut juuresta ja kruunusta. Se on toiminnallinen kokonaisuus. Hampaan ohjauselementtejä ovat lihakset, joiden toimintaa ohjaavat hermoimpulssit. Puremalihasten luonnollinen toiminta saattaa pahasti häiriintyä, jos puuttuvia hampaita on korvattu proteesilla, silloilla tai yksinäisillä kruunuilla, jotka eivät ole sopusoinnussa kokonaisuuden kanssa. Silloin kun proteettinen työ ei estä millään tavalla luonnollisia, totuttuja liikkeitä, on kaikki hyvin. Jos sitävastoin esim. keinotekoisen kruunun tai sillan kuspit eivät salli vapaita liikkeitä tai korottavat, tukihampaat joutuvat niin kovalle rasitukselle alttiiksi, että ne rupeavat löystymään sillä seurauksella että koko hammas lopuksi menetetään.

Morfologiset muutokset

Kysymyksessä eivät ole ainoastaan erilliset kruunut, nastahampaat ja sillat vaan yhtähyvin osa- ja kokoproteesitkin. Korvatessamme puuttuvia hampaita proteettisin keinoin emme saa vaurioittaa tukihampaita ja jäljelläolevaa hampaistoa. Kokoproteesien ollessa kysymyksessä nämä eivät saa vaurioittaa proteesin alla olevaa kudoksistoa. Hildebrandtin mukaan osaproteesi on välivaihe siirtäessä kokoproteesiin.

On välttämätöntä, että proteesihampaiden ja tukihampaiden välillä vallitsee »ystävällinen rinnakkaiselo». Puremaliikkeen on saatava tapahtua esteettä.

Jäljelläolevan hampaiston terveen säilyttäminen, kehityksen seuraami-

Jatkuu seuraavassa numerossa

● ÄLÄ NUKAHDA

● AJATTELE

Et kai halua sulkeutua omiin ammatillisiin vaikeuksiin, kun hyvin tiedät, että on olemassa S.H.L., joka on samoissa vaikeuksissa kamppailevien hammas-tekniikoiden yhteenliittymä sekä sen toiminnan tarkoituksena on poistaa kaikki yhteiset vaikeudet ammatistamme.

Käy Liiton kokouksissa ja julkituo rohkeasti omat ajatuksesi!

Tee Liiton hallitukselle ehdotuksia toimintasuunnitelmista!

Suunnittele alaostaston perustamista paikkakunnallesi. Ota yhteys Liittoon.

Kirje Turusta

Turun Hammasteknikkoseuran syyskokous pidettiin 25. 11. 1969 kello 20.00 22:n jäsenen ollessa saapuvilla.

Kokouksessa valittiin seuralle vuodeksi 1970 puheenjohtaja, sihteeri, sekä kolmihenkinen johtokunta.

Rattoisan illan ohjelmasta vastasi mm. Sarodent Oy tarjoilulla ja esitelmällä. Näistä lämpimät kiitokset. Sujuva ja mielenkiintoinen esitelmä käsitteli sekä sanoin, että kuvan kumimassa jäljennösaineita ja niiden käyttöä laboratoriossa. Esille tulivat myöskin optosiilin laajat käyttömahdollisuudet, jotka helpottavat ja parantavat työsuorituksia monissakin tapauksissa.

Tästä varmasti kaikkia kiinnostavasta esitelmästä lausumme henkilökohtaiset kiitokset herra Herpolalle, jonka sujuvan kielenkäytön saattelemana pääsimme vapaaseen keskusteluun.

Sen pääteemana oli seuran toiminnan kehittäminen siten, että toimintaan saadaan ammatillisesti kehittävää ohjelmaa. Tätä pidettiin tärkeimpänä tavoitteena seuran toiminnalle.

Keskustelussa olivat kaikki samaa mieltä myös siitä, että rattoisat illanvietot mielen terveyden kannalta ovat varmasti omiaan parantamaan turkulaisten ammattiveljien yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, sekä rehtiä suhtautumista yhteisiin asioihimme.

Lopuksi haluttiin korostaa nuorten, tässä tapauksessa turkulaisten alalla työskentelevien nuorten mukanaolon tärkeyttä.

Ammattiterveisin,

Turun Hammasteknikkoseura
p:sta sihteeri Jari Warro

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n Avustuskassan toimintakertomus vuodelta 1969

Kulunut toimintakausi on ollut järjestyksessä 19. Terveystilanne kassan jäsenten keskuudessa on ollut tyydyttävä. Merkille pantavaa on, että kaikki avustuksia anoneet ja saaneet ovat olleet työhuoneen omistajia. Sairauspäiviä on ollut hiukan enemmän edelliseen vuoteen verrattuna, sairaudet ovat olleet yleensä pitempikäisiä ja niistä on huomattava osa maksettu lisäavustuksina. Korotetuista avustuksista johtuen ovat korvaukset merkittävästi suurentuneet.

Kassan hallinto on pöytäkirjojen mukaan ollut seuraava:

Hallitus

varsinaiset jäsenet:

Mauno Elomaa, puheenjohtaja
Erkki Lappi, varapuheenjohtaja
Ilmari Waarala, avustuskassan
hoitaja

Erkki Olavi Vuori, sihteeri

sekä varajäsen:

Veikko Mattila

Kokoukset

Avustuskassan varsinainen kokous pidettiin Helsingissä tammikuun 26 päivänä 1969. Kokouksessa oli läsnä 6 jäsentä. Hallitus on kokoontunut 5 kertaa ja pöytäkirjoissa on 53 pykälää. Hallituksen kokoukset on pidetty Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n huoneistossa.

Avustuskassojen Yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa Helsingissä 19. 4. 1969 edusti kassaa Mauno Elomaa.

Tilintarkastajat

Erikoishammasteknikko Jouko Wai-

re Suomen Hammasteknikkojen Liitosta ja ekon. R. Hellén ulkopuolisena kirjanpidon asiantuntijana ovat suorittaneet kassan tilien ja hallinnon tarkastuksen ja antaneet siitä oman erillisen lausunnon.

Jäsenistö

Kuluneen toimintakauden lopussa oli kassan jäsenmäärä 179 henkilöä, joista

A1-luokkaan kuuluvia	59
A2-luokkaan »	15
B1-luokkaan »	80
B2-luokkaan »	16
		<hr/>
		170

Hautausavustuksen osalta . . . 9

Yhteensä 179

Luokkiin A1 ja A2 kuuluvat toisen palveluksessa olevat ja luokkiin B1 ja B2 työhuoneen omistavat henkilöt.

Kassasta ei ole eronnut yhtään jäsentä, kuollut on 1 henkilö. Luokkasiirtoja on ollut 2 ja uusia jäseniä liittynyt 10.

Jäsenmaksut on peritty varsinaisen kokouksen päätöksen mukaan kerran vuodessa postisiirtotilin välityksellä. Jäsenmaksuja on kertynyt mk 4.047:50.

Avustukset

Avustusmaksuja on suoritettu sairausavustuksina mk 2.540:—, lisäavustuksina mk 1.320:— ja hautausavustuksina mk 600:—. Korvattuja sairauspäiviä on ollut 461. Yhteensä avustusmaksuja on suoritettu mk 4.460:—.

Talous

Kassan taloudellinen asema ja tilikauden tulos selviävät liitteenä olevista taseista. Tilinpäätöksen osoit-

tama ylijäämä mk 188:08 ehdotetaan siirrettäväksi kokonaan vararahastoon.

Lisäksi hallitus ehdottaa sääntöjen 21 §:n mukaisesti lisäavustusrahaston varoista erotettavaksi mk 4.000:— vuoden 1970 ylimääräisiä avustuksia varten. Näistä voivat sääntöjen 17 § mukaisesti päästä osallisiksi kaikki sairausavustuksen tarpeessa olevat kassan jäsenet.

Oy Dentaldepot Ab on entiseen tapaan muistanut avustuskassaa mk 150:— suuruisella lahjoituksella.

Rahastot

Avustuskassan rahastot ovat edellä mainitun siirtoehdotuksen jälkeen seuraavat:

vararahasto mk 3.616:73

lisäavustusrahasto » 17.546:75

Yhteensä mk 21.163:48

Edellä olevan perusteella voimme todeta, ettei kassan sosiaalinen toiminta ammattikuntamme keskuudessa ole niinkään väheksyttävää. Maksetut avustukset lisättyinä yleisiin sairauskorvauksiin ovat osaltaan varmasti helpottaneet sairauden tuomaa taloudellista räsitusta. Toivomme kassaan kuulumattomien ammattikuntamme jäsenten ymmärtävän avustuskassan suuren merkityksen ja liittyvän sen jäseneksi, ennenkuin sairaus yllättää.

Helsingissä, helmikuun 7. päivänä 1970.

Suomen Hammasteknikkojen
Liitto r.y:n Avustuskassa

Hallitus:

Mauno Elomaa

puh.joht.

Ilmari Waarala

Av.kassan hoit.

Erkki Lappi

varpuh.joht.

E. O. Vuori

sihteeri

Merkkivuosia

50 vuotta täytti 11. 3. hammasteknikko Veikko *Karmaa* Helsingissä.

75 vuotta täyttää 28. 3. hammasteknikko Axel *Johansson* Helsingissä.

50 vuotta täyttää 1. 4. hammasteknikko Birger *Holländer* Pietarsaaressa.

50 vuotta täyttää 1. 6. hammas-työntekijä Erik *Granlund* Vaasassa.

50 vuotta täyttää 9. 6. erikoishammasteknikko Kauko *Eskelinen* Tampereella.

Kaikille heille lämpimän sydämeliset onnentoivotukset kera tuoksuvien ruusujen.

toivottaen

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y.

Uusia hammas- teknikkoja

Oppisopimuslinjalta on valmistunut uusia hammasteknikkoja, joista osan olisi voinut jo mainita viimevuoden puolella. Tulokoon tässä nyt esille he ja viimeksi valmistuneet ja toivottaamme heille onnellista tulevaisuutta omaksumansa työn ääressä. Onnittelut ottakoon vastaan seuraavat: *Bergström*, *Kaj*, *Hollander*, *Birger*, *Kerkkänen*, *Jorma*, *Koskinen*, *Veikko*, *Lagerqvist*, *Pertti*, *Löfgren*, *Timo*, *Myllymäki*, *Arto*, *Reunanen Antti*, *Tarvainen*, *Urho* ja *Warro*, *Jari*.

Pankkiiri jo syntyessään

OSUUSKASSAT
NYT
OSUUSPANKKEJA

φ OSUUSPANKKI
AIKAMME PANKKI

Perl-Effect

TARCOITTAÄ PROTEESIEN ELÄVÄÄ HOHTOA,
TODELLA "OIKEAOPTISIA" HAMPÄITA . . .

VIVOSTAR PE
SR-VIVODENT PE

"OIKEAOPTISET" POSLIINI- JA AKRYYLIIHAMPÄAT

IVOCCLAR

HAMMASVÄLINE OY

H:ki 10, Keskuskatu 8, puh. 12 623
Turku, Aurakatu 8, puh. 27 921

UUTTA!

W & H 2000

250 wattia

18.000 kierr./min.

Tehokkaaseen
käyttöön
tehokas
V & H

Maahantuoja: **HASA OY** Helsinki, Annankatu 20
Myynti: **Hasa Oy**, Helsinki, puh. 645781, 645782
Pirkka Hammas Oy, Tampere, puh. 29117

HUIPPULAATUA EDULLISESTI VITA - POSLIINI - AKRYYLI - HAMPAIDEN ARVO YLITTÄÄ HINNAN

SJOITAKAA VITA-HAMPAISIIN — SE KANNATTAA
NYT DEVALVAATIOIDEN JA REVALVAATIOIDEN AIKA-
KAUTENA

Yksinmyynti:

VEIKKO AUER

Puh. 14 213 — Vuorikatu 22 A — Helsinki 10

Hammaskultaa

LEVYÄ LANKAA VALUA

Kultakeskus Oy

Ent. Westerback Oy

Helsinki 10, Eerikinkatu 7, puh. 64 12 34

punnitkaa itsenäisyytenne

Uuden eläkelain mukaan yrittäjä on vuoden 1970 alusta velvollinen ottamaan vakuutuksen, joka takaa hänelle itselleen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläketurvan sekä perheelle perhe-eläketurvan. Yrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta virka- tai työsuhteessa.

Yrittäjäeläke jatkaa kohtuullisin kustannuksin itsenäistä toimeentuloanne senkin jälkeen, kun joudutte luopumaan ammatista tai haluatte siirtää yrityksenne toisten hoitoon. Eläkevakuutusalan asiantuntijoina asiamiehemme neuvovat Teitä mielihyvin.

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ Kalervo on yrittäjien oma vakuutusyhtiö, sen hallin-
kalervo toelmissä on vahva yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen
 edustus. Kalervon ovat perustaneet Aarni-Liikenne,
 Autoilijat, Kaleva, Tarmo ja Y-vakuutus.

Kaivokatu 12 A - Helsinki 10 - puhelin 11 223

Yhtä hyvä kuin Biodent

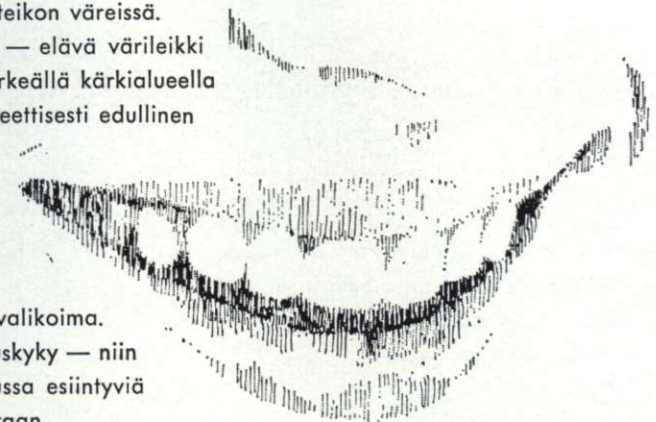
Biocron-akryylihampaita on
saatavissa tunnetun Biodent-
väriasteikon väreissä.

Uusi sävytys — elävä värileikki
proteettisesti tärkeällä kärkialueella
Teknisesti ja esteettisesti edullinen
konstruktio.

Viimeisten
tutkimusten
mukaan

udelleen
muodostettu mallivalikoima.

Varma vastustuskyky — niin
työstössä kuin suussa esiintyviä
rasituksia vastaan.

Bio cron

Uusi Biodent-akryylihammas

Suomessa:

OY DENTALDEPOT AB

Pyytäkää
väriskaala ja mallikartta

Tietääkö hammaslääkäri mitä kultaa käytätte?

Ellei niin ilmoittakaa se hänelle SJÖDING-lipukkeella

Merkitkää valkoiseen ruutuun kullan merkki. Alhaalla olevaan valkoiseen osaan nimimerkki ja lipuke kiinnitetään lähetyslippuun tai laskuun.

Tiedättekö Te mitä rahallanne saatte?

Käyttäessänne SJÖDING-kultaa saatte taatusti jalometallipitoisinta markkinoilla olevaa hammaskultaa.

Jalometallipitoisuus $\frac{0}{100}$

C. Au/765 — Pt/30

C-3. Au/740 — Pt/5 — Pd/35

D. Au/700 — Pd/60

SJÖDING on kautta aikojen seoksissaan asettanut jalometallipitoisuuden etualalle, jopa hintakilpailun kustannuksellakin, koska tämä on ratkaiseva tekijä hyvän hammaskullan ominaisuuksille.

oy DENTALDEPOT AB

Helsinki Eteläranta 2 Puh. 12 601